γαλάζια εἶνε ἡ θάλασσα ἐκεῖ κάτω!... Κι' αὐτὰ τὰ λουλούδια ποὺ φυτρώνουν ἀνάμεσα στοὺς βράχους... Ὄλ' αὐτὰ τὰ λουλούδια, τῶν ὁποίων τὸ ἄρωμα ἀνεβαίνει ὥς ἐδῶ τόσο μεθυστικό... Τὰ τριαντάφυλλα, τ' ἁγιοκλήματα, τὰ γαρύφαλλα!... Θυμᾶστε μιὰ μέρα ποὺ μοῦ διαβάζατε κάποια σελίδα τοῦ ντ' Ἀνουντζιο, στὴν ὁποία ἔγραφε ὅτι στὸ δρόμο τῆς ἀγάπης ἀνθίζουν γαρυφαλλιές...

ΝΤΕ ΡΟΖΕΛ.— Ναί... Θυμᾶμαι...

Κα ΝΤ' ΑΝΓΚΛΕΖ.— Ὑπάρχουν λοιπὸν ἄνθρωποι ποὺ μέσα σ' αὐτὴ τὴ θεία φύσι μποροῦν ν' ἀγαπιοῦνται ἐλεύθερα, χωρὶς νὰ γίνωνται ἔνοχοι... Ὑπάρχουν λοιπὸν ἄνθρωποι ποὺ εἶνε εὐτυχεῖς.... *(Μὲ φωνὴ πιὸ ἀδύνατη καὶ κομμένη).*— Ἡ εὐτυχία... Ἐγὼ δὲν τὴν ἐγνώρισα... Οὔτε θὰ τὴν γνωρίσω ποτέ... Ἡ ἐλπίδες μου συντρίφτηκαν... καὶ ὁ τάφος μου χάσκει μπροστά μου... *(Κυτάζοντας τὸ Ροζέλ, τοῦ ὁποίου μαντεύει τὴ σκέψι).* Ναί, Ζάκ, δῶσε μου ἕνα φίλημα... τὸ μοναδικό... τὸ μοναδικό... Ναί, φίλησέ με...

(Ἁπλώνει τὸ μέτωπό της πρὸς τὰ χείλη τοῦ Ζάκ... Μεθυσμένη καὶ σδυσμένη ἀπὸ τὴν ἐξάντλησι, κλείνει τὰ μάτια της σὰν νὰ θέλη νὰ διατηρήση τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγαπημένου της. Μὲ φωνὴ σδυσμένη) : Χαῖρε... Ζάκ... Χαῖρε!...

ΝΤΕ ΡΟΖΕΛ, *(περίτρομος, βλέποντάς την νὰ γέρνη ἀναίσθητη στὴν ἀγκαλιά του).*— Διάνα!... Μὰ τί ἔχετε;... Διάνα!... Μιλῆστε... Δὲν μ' ἀκοῦτε πειά!... Βοήθεια!.... Βοήθεια!....

Ξετρελλαμένος, τὴν μεταφέρει καὶ τὴν ξαπλώνει στὰ μαξιλάρια της. Ἔξαφνα, δυὸ πόρτες ἀνοίγουν καὶ ὁρμοῦν μέσα ὁ δόκτωρ καὶ ὁ κ. ντ' Ἀνγκλέζ, καὶ ἡ οἰκονόμος τῆς βίλλας.

Ο κ. ΝΤ' ΑΝΓΚΛΕΖ, *(περίτρομος, φέροντας τὸ χέρι του στὸ κεφάλι του).*— Πέθανε;

Ο ΔΟΚΤΩΡ, *(σκύβοντας κι' ἀκροαζόμενος τὴν καρδιὰ τῆς κ. ντ' Ἀνγκλέζ).*— Ναί... Τελείωσαν ὅλα...

ΝΤΕ ΡΟΖΕΛ, *(ἀποσυρόμενος καὶ χαιρετῶντας μὲ μιὰ βαθειὰ ὑπόκλισι τὸ σύζυγο).*— Σᾶς ζητῶ συγγνώμην, κύριε...

ΝΤ' ΑΝΓΚΛΕΖ.— Δὲν ὑπάρχει λόγος... Τὸ ἤξερα ὅτι βρισκόσαστε ἐδῶ...

ΝΤΕ ΡΟΖΕΛ, *(ζωηρά).*— Τὸ ξέρατε;

ΝΤ' ΑΝΓΚΛΕΖ, *(πνίγοντας ἕνα λυγμό).*— Ναί, ἐγὼ εἶπα στὸ δόκτορα νὰ σᾶς φέρη, γιατί ἤν ἀγαποῦσα πιὸ πολὺ ἀπὸ σᾶς...

MICHEL PROVINS

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΟΙΗΤΩΝ

Ο ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΛΕΥΚΩΜΑΤΑ

Γιὰ τὸ Βερανζέρο, τὸν περίφημο Γάλλο ποιητὴ τοῦ ὁποίου τὰ τραγούδια ἀποδοθῆκαν στὴ γλῶσσα μας μὲ τόση τρυφερότητα ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Ραμπαγᾶ, διηγοῦνται τὸ ἀκόλουθο ἀνέκδοτο ποὺ δείχνει τὸν ἀγαθὸ χαρακτῆρα του καὶ τὴν καλοσύνη τῆς καρδιᾶς του.

Μιὰ μέρα πῆγε στὸ σπίτι τοῦ ποιητοῦ ἕνας φτωχὸς μεταπράτης βιβλίων, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπε :

— Ἔρχομαι, κύριε, νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ λάβετε τὴν καλοσύνη νὰ μοῦ γράψετε δυὸ στίχους σ' αὐτὸ τὸ λεύκωμα.

— Μήπως σὲ στέλλει κανένας ἄλλος;

— Μάλιστα. Ἕνας κύριος, ὁ ὁποῖος δὲν σᾶς γνωρίζει προσωπικῶς, ἀλλὰ θὰ τὸ θεωροῦσε μεγάλη εὐτυχία του νὰ ἀποφτήση ἕνα χειρόγραφό σας.

— Λυποῦμαι πολύ, ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ σ' εὐχαριστήσω. Αὐτὸ ποὺ μοῦ ζητᾶς νὰ κάνω εἶνε ἀδύνατο, γιατί δὲν γράφω ποτὲ σὲ λευκώματα. Ἄϊντε, σῦρε στὸ καλό...

— Ἄ, κύριε! Δὲν φαντάζεστε τί χαρὰ ποὺ θἄχε ἐκεῖνος ποὺ μ' ἔστειλε...

— Πιθανόν, καὶ τὸν εὐχαριστῶ γι' αὐτό. Ἀλλὰ μοῦ εἶνε ἀδύνατο...

— Ἀλλὰ θὰ ὑποχρεώνατε πολὺ κι' ἐμένα τὸν ἴδιο...

— Πῶς! Ἐνδιαφέρεσαι κι' ἐσὺ γι' αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι;

— Πάρα πολύ, κύριέ μου. Εἶμαι ἕνας φτωχὸς ἄνθρωπος μὲ οἰκογένεια καὶ ὁ κύριος αὐτὸς μοῦ ὑποσχέθηκε νὰ μοῦ δώση πενῆντα φράγκα, ἄν ἐγράφατε μονάχα δυὸ στίχους στὸ λεύκωμά του...

— Πενῆντα φράγκα!

— Μάλιστα!

— Ἀφοῦ εἶν' ἔτσι, θὰ σοῦ κάνω τὴ χάρι.

Καὶ ὁ Βερανζέρος παίρνοντας τὴν πέννα ἔγραψε χαμογελῶντας στὸ λεύκωμα τοὺς ἑξῆς στίχους :

Ὑπάρχει ἕνας Θεὸς καὶ μπρὸς σ' αὐτὸν γονατισμένος
χωρὶς ψευτιές, μὰ καὶ χωρὶς καμώματα
δὲν τοῦ ζητῶ ἄλλο, ἐγὼ ὁ Βερανζέρος ὁ δυστυχισμένος
παρὰ νὰ καταργήση τὰ λευκώματα!...

ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

— Τὸ βοτάνι τῆς βοσκοπούλας.

Στὴ νῆσο Σίφνο ὑπάρχει ἕνα βοτάνι γνωστὸ μὲ τὸ ὄνομα «Μεριλλίδα», τὸ ὁποῖο ἀποπνέει γλυκύτατο ἄρωμα καὶ τὸ ὁποῖο συνδέεται μὲ τὴν κατωτέρω λαϊκὴ παράδοσι :

«Τὸν παληὸ καιρό, διηγοῦνται οἱ γεροντότεροι, ζοῦσε στὸ νησὶ μιὰ φτωχιὰ κι' ὄμορφη βοσκοπούλα, ποὺ εἶχε χάσει ἀπὸ μικρὴ τὸν πατέρα της καὶ ἔμενε κοντὰ στὴ μητρυιά της. Ἡ μητρυιά της ὅμως ἦταν κακὴ γυναῖκα καὶ γκρίνιαζε μὲ τὸ παραμικρὸ τὴν παρακόρη της, ἄν κι' ἐκείνη τῆς ἔκανε μὲ προθυμία ὅλα τὰ θελήματα κι' ἔτρεχε ἀπὸ δουλειὰ σὲ δουλειά, χωρὶς νὰ ξεκουράζεται.

Ἡ καϋμένη ἡ κοπέλλα σηκωνόταν ἀπ' τὰ χαράμματα, ἔβαζε στὸ σακκοῦλι της ψωμὶ κι' ἐλιές, ἔπαιρνε τὸ ραβδί της τὸ τσοπάνικο καὶ πήγαινε στὴν ἐξοχὴ νὰ φυλάξη τὰ γίδια της.

Τὸ βράδυ ποὺ γύριζε ἀπ' τὴ βοσκή, κατάκοπη ἀπ' τὸ τρέξιμο τῆς ἡμέρας, ἡ μητρυιά της δὲν τὴν ἄφινε νὰ κοιμηθῆ, ἀλλὰ τὴν ἔβαζε νὰ κάνη πότε τόνα, πότε τ' ἄλλο, ὥσπου νὰ τὴν πάρη ὁ ὕπνος ὁλόρθη.

Τὰ χρόνια περνοῦσαν ἔτσι βασανισμένα κι' ἡ μητρυιὰ τῆς κόρης γινόταν ὁλοένα καὶ πιὸ σκληρὴ πρὸς τὴν ἄτυχη κοπέλλα. Μὰ ἡ νέα μεγάλωσε σιγὰ-σιγὰ κι' ἔγινε σωστὴ γυναῖκα, μὲ μακρυὰ ξανθὰ μαλλιὰ καὶ μεγάλα γαλανὰ μάτια ποὺ σκόρπιζαν φωτιές. Τώρα πειὰ ἔννοιωθε νὰ ξυπνάη μέσα της κάτι τί ποὺ οὔτε ἡ ἴδια δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ἐξηγήση. Ἡ μόνη εὐχαρίστησίς της πειὰ ἦταν νὰ βρίσκη τὸ βοσκόπουλο τῆς γειτονιᾶς της καὶ νὰ βγαίνη μαζύ του στὰ λειβάδια καὶ στὰ βουνὰ γιὰ νὰ βοσκήσουν τὰ γιδοπρόβατά της.

Στὸ δρόμο ψιθύριζαν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο δειλὰ λόγια κι' ὅταν χωρίζονταν ἔννοιωθαν τὶς καρδιές των νὰ χτυποῦν δυνατώτερα καὶ τὰ πρόσωπά τους νὰ κοκκινίζουν ἀπὸ κρυφὴ ντροπή.

Σιγὰ-σιγὰ λοιπόν, οἱ δυὸ νέοι ἀγαπήθηκαν καὶ μιὰ μέρα τὸ παλληκάρι πῆγε στὴν κακὴ μητρυιὰ καὶ ζήτησε τὴν κόρη της γιὰ γυναῖκα του.

Ἐκείνη, ἅμα τ' ἄκουσε αὐτό, ἔγινε κατακίτρινη ἀπ' τὸ θυμό της καὶ τοῦ εἶπε νὰ πάη νὰ βρῆ ἄλλη γυναῖκα, γιατί ἡ κόρη της ἦταν ἀρρωστιάρα καὶ τὸ στόμα της βρωμοῦσε.

Τὸ βοσκόπουλο ἔφυγε τότε καταστενοχωρημένο, μὰ ἡ κοπέλλα, ποὺ τὸ στόμα της βρωμοῦσε ἀληθινά, ἀπ' τὴν κακὴ ζωὴ ποὺκανε, ἀναγκάστηκε νὰ φύγη ἀπ' τὸ σπίτι της καὶ νὰ πάη στὶς ἐρημιές. Τὴν ἡμέρα κρυβόταν μέσα σὲ σπηλιὲς σκοτεινὲς καὶ τὴ νύχτα γυρνοῦσε ἐδῶ κι' ἐκεῖ ζητῶντας χορτάρια γιὰ νὰ φάη. Ἀνάμεσα στὰ πολλὰ βοτάνια βρῆκε μιὰν αὐγὴ κι' ἕνα, ποὺ μόλις τῶβαλε στὸ στόμα της χάθηκε ἀμέσως ἡ κακὴ μυρωδιὰ τῶν χνώτων της καὶ ξεχύθηκε ἕνα γλυκὸ ἄρωμα. Ἡ ἄρρωστη εἶχε γιατρευτεῖ!... Χωρὶς νὰ χάση τότε καιρὸ ἔτρεξε νὰ βρῆ τὸν ἀγαπημένο της, τὸν ἐστεφανώθηκε κι' ἔζησε μαζύ του εὐτυχισμένη.

Ἡ κοπέλλα αὐτὴ λεγόταν Ἀμαριλλίδα καὶ τὸ εὐωδιαστὸ χορτάρι ποὺφαγε καὶ μοσκοβόλησε τὸ στόμα της πῆρε τ' ὄνομά της καὶ λέγεται σήμερα «Μεριλλίδα», Ἀμαριλλὶς δηλαδή.

* * *

— Ἕνα ἀνέκδοτο τοῦ Κολοκοτρώνη.

Λίγον καιρὸ προτοῦ ἐκραγεῖ ἡ μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις, δυὸ μέλη τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας ἀπὸ τὴν Κέρκυρα, ὁ Σπῦρος Βαρούχας κι' ὁ Πέτρος Φωκᾶς ἤρθαν σὲ μεγάλη λογομαχία, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἦταν νὰ καλέσουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον σὲ μονομαχία μὲ πιστόλι.

Ὥρισαν λοιπὸν ὡς μάρτυρας ἀπὸ δυὸ ἀδερφοποιτούς των, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸν ἐκεῖ εὑρισκόμενο τότε Κολοκοτρώνη, κι' ὅταν ἦρθε ἡ μέρα τῆς μονομαχίας ἐτοποθετήθηκαν σ' ἀπόστασι δεκαπέντε βημάτων καὶ περίμεναν τὸ σύνθημα νὰ ἀλληλοπυροβοληθοῦν μέχρις ὅτου σκοτωθῆ ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς δυό.

Ἔξαφνα πετάχτηκε στὴ μέση ὁ Κολοκοτρώνης συγκινημένος καὶ μὲ βαρειὰ φωνὴ τοὺς εἶπε :

— Σταθῆτε, ἀδέρφια! Ἡ Πατρίδα ἔχει τὴν ἀνάγκη μας γιὰ νὰ σκοτωθοῦμε πολεμώντας μὲ τοὺς ἐχθρούς, κι' ἐσεῖς θέλετε νὰ σκοτωθῆτε γιὰ ψύλλου πήδημα; Ἂν ἐπιμείνετε στὴν ἀπόφασί σας, ξέρετε πῶς ἡ Πατρίδα θὰ καταραστῆ καὶ τὸ φονηᾶ καὶ τὸ σκοτωμένο!

Τότε οἱ δυὸ ἀντίπαλοι ἀντὶ νὰ πυροβολήσουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, ἀναλύθηκαν σὲ δάκρυα.

— Ἐλᾶτε τώρα νὰ φιλῆστε καὶ μένα καὶ τοὺς ἄλλους συντρόφους! φώναξε εὐχαριστημένος πειὰ ὁ Κολοκοτρώνης.

Ὁ Βαρούχας κι' ὁ Φωκᾶς ρίχτηκαν ἀμέσως στὴν ἀγκαλιά του καὶ τὸν φίλησαν, κι' ἔπειτα φιληθῆκαν καὶ μεταξύ τους καὶ γίναν οἱ πιὸ καλοὶ ἀδερφοποιτοί.